

Elektrik santrali

Bu elektrik santrali pozitif ve yaratıcı enerji üretsin!

Konular	Barış ve Şiddet, Yurttaşlık, Genel insan hakları
Zorluk	Düzey 3
Grup büyüklüğü	10+
Süre	90 dakika
Genel bakış	Güç çoğunlukla şiddet ile ilişkilendirilir. Bu etkinlik yaratıcı bir grup çalışmasıyla aşağıdaki konuları ele alır: <ul style="list-style-type: none">• Toplumda şiddet• Şiddet sorununa çözüm bulmanın yolları
İlgili haklar	<ul style="list-style-type: none">• Bireyin güvenlik hakkı• Ayrımcılığa maruz kalmama hakkı• Mahremiyet hakkı, onur ve itibarın korunması hakkı
Amaçlar	<ul style="list-style-type: none">• Şiddetin farklı anlamları ve nedenleri üzerine anlayış geliştirmek, bu konuda bilgi düzeyini artırmak• İşbirliği ve grup çalışması becerilerini geliştirmek• Şiddete karşı yaratıcı çözümler geliştirmek üzere sorumluluk almak
Materyal	<ul style="list-style-type: none">• Oda uzunluğunda dayanıklı yün ip ya da sicim• Bir çift makas• A4 boyutunda kâğıt (kişi başına 6 yaprak yeterli olacaktır)• Markör (herkese bir tane)• Zil (tercihe bağlı)• Bant• 2 oda (tercihe bağlı, ama önerilir)
Hazırlık	<ul style="list-style-type: none">• Bir odayı “elektrik santrali” olarak düzenleyin. Ortada bir alanı boş bırakın. Bir parça sicimi odanın bir ucundan öteki ucuna uzatın. Uçlarını sıkıca bağlayın. Sicim elektrik kablosunu simgelemektedir. İpi çok gergin bağlamayın (her elektrik arızasında kablonun tamir edilmesi gerektiğinden düğüm yapabilmek için ip hafif gevşek olmalı!)• Kapiya “Elektrik Santrali” yazan bir tabela koyabilirsiniz.

Yönerge

Etkinlik iki bölümden oluşur: Birinci bölüm, şiddetin dışavurumu üzerine bir beyin fırtınası (10 dakika) ve ikinci bölüm, elektrik santralinde çalışma (60 dakika).

Bölüm I: Şiddetin dışavurumu üzerine beyin fırtınası

1. Katılımcılardan yaşadıkları topluluk içinde gerçekleşen şiddet eylemleri (okul, gençlik kulübü, üniversite, semt, vs.) üzerine hızlı bir beyin fırtınası yapmalarını isteyin. Terörizm ya da soykırım gibi “büyük meseleler”e bakmamalarını, bunun yerine gündelik yaşantı

KONULAR

BARIŞ VE ŞİDDET

YURTTAŞLIK

GEN. İNSAN HAKLARI

ZORLUK

DÜZEY 4

DÜZEY 3

DÜZEY 2

DÜZEY 1

DÜZEY 3

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ

10 YA DA DAHA FAZLA

SÜRE

90 DAKİKA

içinde rastlanan şiddet eylemlerine –çetecilik, zorbalık, sözle taciz, küçük düşürme, alay etme, vs.– odaklanmaları gerektiğini anlatın.

2. Sözcükleri markör kullanarak büyük harflerle yazmalarını isteyin. Anahtar kelimeler ya da kısa ifadeler kullanılmalı, her kelimeyi ayrı bir kâğıda yazmalılar.
3. Kâğıtları biraraya getirin. Tekrarlanmış şiddet eylemi olup olmadığını kontrol edin. Fazlalıkları çıkarın.
4. İkinci bölüme hazırlanmanız için katılımcılara beş dakikalık bir mola verin. Kâğıtları katlayıp “elektrik kablosu”na asın. Kâğıtlar arasında yarım metrelik aralık olmalı. Kâğıtları ipe asmak için bant kullanmak gerekli olabilir, böylelikle kaymaları engellenmiş olur.

Bölüm 2: Elektrik santrali

1. Katılımcıları “elektrik santrali”ne davet edin. Burada teknisyen olarak çalışacaklar.
2. Katılımcıları iki gruba ayırın.
3. Bu elektrik santralinin “negatif enerji” ürettiğini, “negatif enerji” çok ağır olduğu için sürekli elektrik arızası meydana geldiğini anlatın. (Göreviniz iki “sorun” kâğıdı arasındaki ipi kesip elektrik arızasını meydana getirmek) Katılımcıların görevi ise, gidişi tersine çevirmek ve kabloya “pozitif enerji” yüklemek.
4. Elektrik arızası yaklaştığında ışıkların yanıp sönmeye başlayacağını ve bir zil sesi duyulacağını anlatın. Elektrik kesilir kesilmez, her gruptan bir kişi kabloya doğru koşmalı. Bir kişi kopmuş uçlardan birini, diğer kişi öteki ucu yakalayıp uçları birleştirmeli, böylece “elektrik akışının geçici olarak devam etmesini” sağlamalı.
5. Her iki teknisyen boşta kalan elleriyle kesintinin her iki yanında yer alan kâğıt parçalarından birini alır ve mesajı sesli bir şekilde okur.
6. Şimdi her iki grup da arızayı gidermek zorunda. İki soruna da çözüm önerisi getirilmesi için gruplara beş dakika süre tanıyın.
7. Gruplar önerilerini diğerleriyle paylaşarak tartışmaya açmalı ve her sorun için bir çözüm üzerinde uzlaşmalı. Çözüm önerileri, ardından boş kâğıtlara yazılarak teknisyenlere verilmeli.
8. Teknisyenler şimdi “kablo”nun uçlarını bağlayıp, “çözüm” kâğıtlarını ipin birleştiği noktaya yapıştırıp arızanın kalıcı olarak giderilmesini sağlasınlar.
9. Kullanılmış “şiddet eylemi” kâğıtlarını duvara yapıştırın.
10. Şimdi “kablo” üzerinde başka bir noktayı kesip alıştırmayı tekrarlayın. Tüm “şiddet eylemleri” kablodan uzaklaştırılıp “çözüm” kâğıtlarıyla yer değiştirdiğinde etkinlik sona ermiş olacak.
11. Son olarak, tüm “çözüm kâğıtları”nı kablonun üzerinden toplayın ve bunları duvardaki şiddet eylemlerinin yanına yapıştırın.

Bilgilendirme ve değerlendirme

Bilgilendirme bölümüne, etkinliği genel olarak gözden geçirerek başlayın. Arkasından her tür şiddet eylemini ve çözüm önerilerini tartışın:

- Etkinlik esnasında katılımcılar neler hissetti? Eğlendiler mi? Neden?
- Tanımlanan şiddet eylemlerinin sebepleri nedir?
- Önerilen çözüm ve eylemler kısa ve uzun vadede gerçekçi miydi?
- Önerilen çözümleri hayata geçirmek istediklerinde insanlar ne tür zorluk ve dirençle karşılaşabilirler?

Önemli gün**20 Şubat**

Şiddetsiz Direniş Günü

- Genç insanlar şiddeti nasıl durdurabilir ya da şiddetle nasıl mücadele edebilir?
- Şiddet eylemleriyle insan haklarından hangileri ihlal edilir?

Kolaylaştırıcılar için ipuçları

Birinci bölüm (beyin fırtınası) için 10 dakika, ikinci bölüm (elektrik santrali çalışması) için 60 dakika ve bilgilendirme ve değerlendirme için 20 dakikaya ihtiyacınız var.

Etkinliği hızlı yürütmeye çalışın. Gençlerin sıkılmasına izin vermeyin.

Soruna çözüm niteliği taşıyacak bir fikir ya da slogan bulabilmek için (açıklamaların 6. aşaması) katılımcılar daha ayrıntılı bir açıklama istiyorsa şu örneği sunabilirsiniz: Kâğıtlardan birinde “zorbalık”, diğerinde “televizyonda şiddet” yazıyorsa, bir grup zorbalıkla başetmek için okullarda atölye çalışmaları düzenlenmesini, şiddet içerikli filmlerin saat 23.00’ten sonra yayınlanmasını önerebilir. Diğer grup ise zorbalık sorununa karşı arabuluculuk yapacak yaşıt gençlerin eğitilmesini ve şiddet içerikli filmlerin 21.00’den önce gösterilmemesini sağlayacak bir sınır konmasını önerebilir. Ardından iki grup öneriler üzerinde tartışmalı ve kâğıtlara yazmadan önce çözümleri ya birleştirmeli ya da düzeltmeli. Her grup iki ya da daha fazla öneri getirebilir, fakat bir tanesi yeterlidir.

Grubunuz küçükse sadece bir tane “acil durum teknisyenleri” grubuyla çalışmayı yürütebilirsiniz. İki grupla çalışmanın nedeni iki grubun aynı soruna çoğunlukla farklı çözüm önerileri getirmesidir. Bu sayede seçenekler artacaktır.

Sayfa 57’deki “İnsan aygıtı” kaynaşma oyunu (*ice-breaker*) katılımcıların işbirliğine yönelik bir ısınma sağlayacaktır.

Bu teknik, sorunların tanımlanmasını ve çözümlerin üretilmesini gerektiren herhangi bir konuya uyarlanabilir.

İzleme önerileri

Ayrımcılık ya da toplumsal cinsiyet konusu “elektrik santrali” çalışmasında gündeme gelebilir. Gelirse bile kimlik, onur ve saygıda eşitlik hakkı temalarını incelemek istiyorsanız sayfa 257’deki “Ben kimiz?” etkinliğine bir göz atabilirsiniz.

Eylem fikirleri

Etkinlikte gündeme gelen sorunlardan birinin üzerine gidin. Örneğin, seçilen konulardan biri zorbalık ise, grubunuz okulda bir atölye çalışması düzenlemeyi ve bir sonraki okul ya da dernek konseyi toplantısında bunu gündeme getirmeyi önerebilir.

Not: “Elektrik santrali” Dariusz Grzemny, Çocuk ve Gençlik Derneği (*Chance*), Glogow, Polonya tarafından önerilmiş bir etkinliktir.